

Univers Pedagogic

pro

12 (942),
20 martie 2025

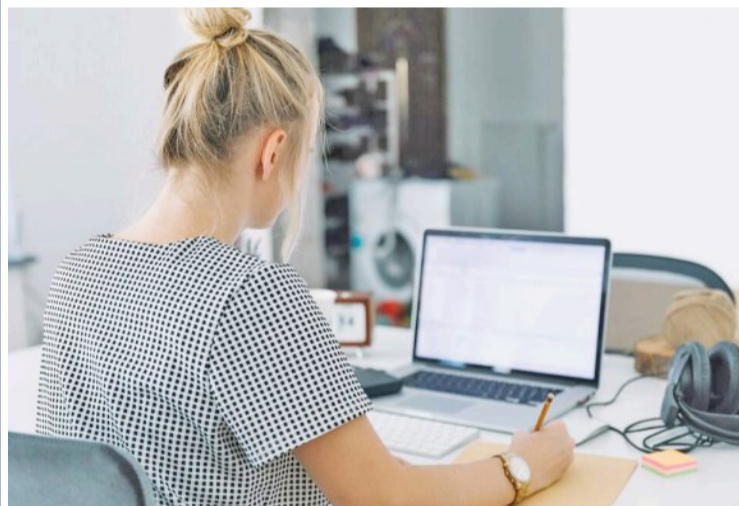
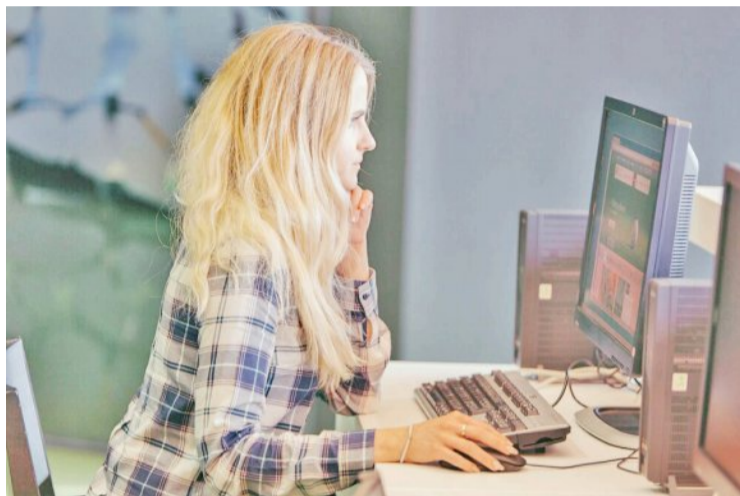

Săptămânalul pedagogilor din toată țara!

ELEVII DIN MOLDOVA SUSȚIN TESTAREA DE BAZĂ PISA 2025

Peste 7.000 de elevi din 275 de instituții de învățământ din Republica Moldova participă, în perioada 17 martie – 16 mai 2025, la Testarea de Bază PISA (Programme for International Student Assessment), organizată de Ministerul Educației și Cercetării și Agenția Națională pentru Curriculum și Evaluare.

Testarea, desfășurată exclusiv pe calculator, evaluează competențele elevilor cu vârste între 15 și 16 ani, la trei domenii-cheie – Citire/Lectură, Matematică și Științe – precum și la un domeniu inovativ: Învățarea într-o lume digitală. Evaluarea testelor este realizată de experți în perioada mai – iulie 2025.

Republica Moldova se află la a cincea participare la testarea PISA, după edițiile din 2009, 2015, 2018 și 2022. PISA, organizată o dată la trei ani sub egida Organizației pentru Cooperare și Dezvoltare Economică (OECD), analizează capacitatea elevilor de a aplica cunoștințele în contexte reale, oferind date esențiale pentru dezvoltarea politicilor educaționale.

În 2025, peste 90 de țări sunt incluse în această testare internațională, care măsoară pregătirea tinerilor pentru viața personală, socială și integrarea pe piața muncii, fără a evalua strict nivelul de asimilare a curriculumului școlar.

Progrese în reabilitarea grupurilor sanitare din școli

Consiliul de coordonare pentru intervențiile în domeniul apei și sanitației în instituțiile de învățământ recent, a prezentat, în cadrul unei ședințe, progresele realizate în proiectele de reabilitare a grupurilor sanitare din școli. La eveniment au participat reprezentanți ai ministerelor de resort, experți tehnici și membri ai societății civile.

Secretarul de stat la Ministerul Educației și Cercetării, Valentina Olaru, a subliniat importanța asigurării unor condiții adecvate de apă și sanitație în școli, evidențiind că aceste inițiative au un impact direct asupra calității educației și bunăstării elevilor.

Specialiștii UNICEF au anunțat că 70 de proiecte tehnice pentru reabilitarea grupurilor sanitare vor fi transmise Oficiului Național pentru Dezvoltare Regională și Locală (ONDRL) pentru implementare, iar alte 50 de proiecte vor fi finalizate până în iunie 2025.

În cadrul proiectului „Securitatea aprovizionării cu apă și sanitație în Moldova”, finanțat de Banca Mondială, s-a precizat că, din cele 17 școli incluse în program, șapte au finalizat deja renovările, iar în 10 unități de învățământ din nordul țării lucrările vor începe în aprilie-mai 2025.

Reprezentanții ONDRL au anunțat că, în 2023, au fost reabilitate grupurile sanitare în 21 de școli, iar în 2024 acest număr a constituit circa 18 instituții. În 2025, se preconizează finalizarea lucrărilor de renovare în 25 de instituții.

Ședința a abordat și propuneri legislative pentru îmbunătățirea alimentării cu apă și sanitație, inclusiv posibilitatea utilizării sistemelor individuale de epurare a apelor uzate în localitățile fără canalizare centralizată. De asemenea, au fost discutate reglementări privind construcția grupurilor sanitare în anexe dotate cu sisteme de încălzire și ventilare, precum și distanțele minime față de sursele de apă.

UPSC, prezentă la târgurile regionale ale universităților

Campania națională „Învăț în Moldova”, inițiată de Ministerul Educației și Cercetării al Republicii Moldova, continuă să aducă universitățile mai aproape de viitorii studenți.

Pe 15 martie, în cadrul târgurilor regionale ale universităților organizate la Hâncești și Edineț, sute de liceeni au avut oportunitatea de a descoperi ofertele educaționale ale instituțiilor

de învățământ superior din țară.

Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” din Chișinău a fost reprezentată de cadre didactice și studenți, care au prezentat detalii despre cele opt facultăți ale UPSC, programele de studii și avantajele de care beneficiază studenții. Într-un dialog deschis, tinerii au adresat întrebări despre parcursul universitar și oportunitățile academice, manifestând un interes deosebit pentru domeniul precum psihologie, arte,

limbi străine și pedagogie. Pe lângă informațiile academice, reprezentanții UPSC au evidențiat și facilitățile oferite studenților, precum bursele de merit, posibilitățile de mobilitate internațională, căminele modernizate și accesul la laboratoare dotate cu tehnologii de ultimă generație. De asemenea, a fost subliniată importanța activităților extracurriculare, care contribuie la dezvoltarea abilităților de leadership și integrarea într-o comunitate universitară activă.

Interacțiunea directă dintre elevi și reprezentanții

universităților a oferit viitorilor absolvenți o viziune clară asupra posibilităților de studiu în țară. Campania „Învăț în Moldova” este organizată în parteneriat cu universitățile din țară, autoritățile locale din domeniul educației și liceele naționale, având ca obiectiv principal încurajarea absolvenților să-și continue studiile în Republica Moldova. UPSC își asumă formarea specialiștilor competitivi, oferind un mediu academic modern și oportunități de dezvoltare profesională.

Campania de abonare la Univers Pedagogic Pro!

Fii la curent cu noutățile din educație și descoperă inspirația de care ai nevoie pentru a-ți transforma activitatea didactică! Abonează-te acum la săptămânalul care susține profesorii și promovează excelența în educație.

Cum te poți abona?

Mergi la cel mai apropiat oficiu poștal al Î.S. Poșta Moldovei sau abonează-te online accesând linkul: <https://services.posta.md/abonarea2025#/publication/17>.

Univers Pedagogic Pro –
mereu alături de tine!

DRRM: Finanțare pentru proiecte educaționale

DEPARTAMENTUL
PENTRU RELAȚIA CU
REPUBLICA MOLDOVA

Sesiunea de finanțare nerambursabilă în anul curent pentru proiecte de educație, cultură, mass-media, societatea civilă, spiritualitate și tradiție a fost lansată de Departamentul pentru Relația cu Republica Moldova (DRRM). Selecția proiectelor se va realiza în limita bugetului alocat, cu respectarea principiilor de transparență, concurență și eficiență ce țin de utilizarea fondurilor publice. Lista proiectelor selectate și a beneficiarilor finanțării va fi publicată pe site-ul oficial al DRRM (drmm.gov.ro), după finalizarea sesiunii de evaluare și finanțare.

Este necesar ca cererile depuse să fie complete și să îndeplinească cerințele menționate în Ghidul de finanțare nerambursabilă (<https://drmm.gov.ro/w/wp-content/uploads/2025/03/Ghid-de-finantare-DRRM-2025-1.pdf>) și <https://drmm.gov.ro/w/wp-content/uploads/2025/03/Documentar-DRRM-2025.pdf>), altfel acestea vor fi respinse fără evaluare.

Așadar, cererile de finanțare vor fi depuse până în data 13 aprilie a.c., ora 23:59, în acest sens fiind vizate asociațiile, fundațiile, organizațiile neguvernamentale, unitățile de cult, persoanele fizice autorizate și cele juridice, atât din România, cât și din afacerea frontierelor. Solicitățile respective vor fi trimise prin e-mail (scan PDF, la adresa programe@drmm.gov.ro).

Elevii moldoveni, premiați la FIRST LEGO League Challenge 2025

Cea de-a X-a ediție a competiției FIRST LEGO League Challenge Moldova și-a desemnat câștigătorii, reunind 227 de elevi și 44 de antrenori din întreaga țară. Evenimentul, găzduit de Centrul Național de Inovații Digitale în Educație „Clasa Viitorului”, a fost organizat sub egida Ministerului Educației și Cercetării al Republicii Moldova, cu sprijinul Agenției Naționale pentru Curriculum și Evaluare, cu contribuția guvernului american, suedez și britanic, cu suportul financiar al companiilor Orange Moldova, Premier Energy, Lagmar, Dulcinela și Globant. Tema ediției din acest an, „Submerged”, i-a provocat pe participanți să dezvolte soluții tehnologice pentru protecția ecosistemului marin. 28 de echipe au concurat în probe care au testat nu doar performanțele tehnice ale roboților, ci și creativitatea și spiritul de echipă.

Marele premiu al competiției a fost câștigat de echipa Sirius de la LLMTI „Socrate” din Chișinău, iar titlul de vicecampion a revenit echipei RoboRangers de la Tekwill Academy Kids. De asemenea, au fost acordate premii pentru inovație, excelență în inginerie și performanța robotului.

Studentii UPSC, premiați la Concursul „Noi, tineretul creator”

Doi tineri artiști talentați, Anatol Fornea și Daniel Dandea, masteranzi ai programului *Pictură de șevalet* din cadrul Facultății de Arte Plastice și Design a Universității Pedagogice de Stat „Ion Creangă” din Chișinău, au fost distinși cu Diploma de Merit în cadrul Concursului de artă „Noi, tineretul creator”, ediția 2025. Evenimentul, organizat de Uniunea Artiștilor Plastici din Republica Moldova, a reunit peste 140 de tineri creatori, oferind un spațiu de afirmare pentru noile voci ale artei contemporane.

Lucrările premiate, „Jertfira lui Isaac” și „Autoportret”, au impresionat juriul prin compoziția echilibrată, tehnica rafinată și ex-

presivitate. În cadrul expoziției care a marcat finalul competiției, vizitatorii au apreciat originalitatea abordării artistice și complexitatea mesajului transmis de tinerii pictori.

Evenimentul a reprezentat o oportunitate valoroasă pentru participanți de a-și face cu-

noscută viziunea artistică și de a interacționa cu profesioniști din domeniu. Prin această reușită, studenții UPSC demonstrează că excelența artistică și creativitatea sunt cultivate la cele mai înalte standarde în cadrul universității.

Felicitări laureaților și succes în explorarea noilor orizonturi ale artei!

Festivalul Internațional de Literatură „Întâlnirile de la Vișoara – Neamț”, ediția a IV-a (22-25 mai 2025)

Fundația „Aurora Ouatu” și Liceul Particular Nr. I Bistrița, com. Alexandru cel Bun, jud. Neamț (tel. 0233/234.269; liceulauroraouatu@yahoo.com), organizează, în parteneriat cu filiala Iași a Uniunii Scriitorilor din România, **Festivalul Internațional de Literatură „Întâlnirile de la Vișoara – Neamț”, ediția a IV-a (22-25 mai 2025). Tema manifestării: „Familie, credință, tradiții”.**

Deschiderea oficială a Festivalului va avea loc vineri, 23 mai 2025, ora 10.00, în Aula Liceului, cu un moment liric prezentat de Grupul vocal „Lumină lină” al instituției-gazdă. Vor susține alocuțiuni, pe tema manifestării, Varujan Vosganian, președintele Uniunii Scriitorilor din România, Cassian Maria Spiridon, președintele filialei Iași a Uniunii Scriitorilor din România, scriitorii Ion Ouatu (președintele Festivalului), Ion Fercu, Nicolae Băciuț, Victoria Fonari, Petre Isachi și oficialități locale și județene: Daniel-Vasilică Harpa, președintele Consiliului Județean Neamț, Adrian Bourceanu, prefectul județului Neamț, Cosmin Balan, primarul comunei Alexandru cel Bun, ș.a.

Festivalul propune peste patruzeci de alocuțiuni și dezbateri provocatoare, precum și lansări de carte ale unor importanți scriitori din România (București, Iași, Târgu-

Mureș, Cluj-Napoca, Piatra-Neamț, Bacău, Râmnicu Vâlcea, Focșani, Botoșani, Târgoviște, Roman, Târgu Secuiesc, Buzău, Oradea), Republica Moldova, Anglia, Israel, Canada. Activitățile vor fi moderate de scriitorii Ion Fercu și Petre Isachi. Edituri și reviste importante vor organiza o expoziție cu produsele lor culturale. Nu vor lipsi atelierul creației și ale interactivității, gestionate de prof. Aurora Ouatu, conf. univ., dr. Victoria Fonari (R. Moldova) și jurnalista Argentina Fron (R. Moldova). Vernisajele a două expoziții de anvergură internațională – „Crucea din fereastră” (icoane pe sticlă) și „Veșnicia din sufletul satului românesc” (pictură naivă) – vor fi realizate de scriitorul Nicolae Băciuț, artistul plastic Ioan Măric și scriitorul Lucian Strochi, critic de artă.

La Mănăstirea Bistrița, Lucian Strochi va prezenta conferința „Grigore Ureche, primul scriitor român”, în deschiderea unui alt

eveniment de anvergură națională, devenit tradiție: acordarea Premiului Național „Grigore Ureche”. Unii dintre membrii juriului – Ioan Ouatu (președintele Festivalului), Nicolae Băciuț, Petre Isachi, Ion Fercu – vor susține, ca *laudatio*, alocuțiuni.

Peste scena manifestărilor va trage cortina un alt regal al spiritului: spectacolul de gală oferit de profesori/artiști ai Teatrului Național de Operă și Operetă „Ion Dacian”, Filarmonicii „George Enescu”, Universității Naționale de Muzică din București: prof. univ. dr. Elena-Raluca Ouatu (pian), soprana Ioana Mihalcea, tenorul Mihai Urzicana, baritonul Cristian Ruja, soprana Isabela Stănescu și alții.

Toate activitățile sunt deschise publicului. Printre partenerii de proiect se numără Universitatea „Vasile Alecsandri” din Bacău, Universitatea de Stat din Moldova, Universitatea de Stat „Alec Russo” Bălți, Universitatea Oradea, Uniunea Ziariștilor Profesioniști din România, Uniunea Artiștilor Plastici din România, dar și aproape 40 de reviste, ziare, posturi naționale și regionale de radio și televiziune, edituri din țară și străinătate. Primăria și Consiliul Local ale comunei Alexandru cel Bun reprezintă vectori importanți ai manifestărilor.

Cor. UPP

Strategii pentru educația multilingvă, analizate la Ministerul Educației

Ministerul Educației și Cercetării, în parteneriat cu Organizația pentru Securitate și Cooperare în Europa (OSCE), a organizat un atelier de lucru dedicat implementării educației multilingve în Republica Moldova. Evenimentul a reunit experți naționali și internaționali, reprezentanți ai instituțiilor de învățământ superior și ai administrației locale pentru a evalua măsurile propuse în Planul de acțiuni privind educația multilingvă.

Adriana Cazacu, secretar de stat la Ministerul Educației și Cercetării, a subliniat că educația multilingvă este un pilon al coeziunii sociale, facilitând integrarea minorităților etnice și asigurând accesul la educație de calitate în limba română și în limbile minorităților naționale. Participanții au discutat adaptarea curriculumului, formarea cadrelor didactice și dezvoltarea

materialelor educaționale necesare pentru consolidarea învățământului multilingv. Dialogul a evidențiat necesitatea unei abordări coordonate între autorități, instituții educaționale și parteneri internaționali pentru o implementare eficientă a reformelor propuse.

De asemenea, au fost analizate modele de succes din alte state care au reușit să îmbine armonios predarea în mai multe limbi, punând accent pe metode inovative și resurse digitale. Aceste exemple vor servi drept reper pentru ajustarea politicilor educaționale la specificul Republicii Moldova.

În concluzie, atelierul a subliniat importanța unui angajament ferm din partea tuturor actorilor implicați pentru ca educația multilingvă să devină un element stabil al sistemului educațional, contribuind astfel la o societate mai incluzivă și bine pregătită pentru provocările viitorului.

Veronica Para: Educația este o investiție pe termen lung, care aduce roade nu doar pentru elevi, ci și pentru întreaga comunitate

Veronica Para, un cadru didactic cu o carieră de peste trei decenii, a început să-și construiască drumul în educație în satul său natal, Tartaul, raionul Cantemir, ca educatoare și apoi învățătoare. Experiențele timpurii i-au conturat viziunea asupra învățământului, bazată pe răbdare, empatie și respect pentru nevoile fiecărui copil. De-a lungul carierei sale, doamna Veronica Para a acceptat noi provocări, ajungând să predea biologia și chimia și să ocupe funcția de director adjunct pentru educație la IP LT „Miguel de Cervantes”, devenind un mentor pentru generațiile viitoare. În acest interviu, Dumneaei împărtășește lecțiile învățate, viziunea asupra educației moderne și impactul pe care l-a avut asupra elevilor și comunității.

ilor abordări pedagogice. Formarea continuă a cadrelor didactice nu este doar o necesitate, ci o responsabilitate față de elevi și față de întreaga comunitate educațională. Această formare nu se limitează doar la acumularea de noi cunoștințe academice, ci și la dezvoltarea abilităților pedagogice, de comunicare și de management al clasei. Formarea continuă permite cadrelor didactice să fie mai bine pregătite să răspundă provocărilor educaționale și să creeze un mediu de învățare stimulat și eficient. Profesorul contribuie direct la creșterea performanței elevilor și la dezvoltarea unui sistem educațional modern, adaptat provocărilor actuale.

- Cum vedeți rolul tehnologiei în educația modernă, având în

te pentru viitor, precum gândirea critică, cercetarea independentă și colaborarea online. Este important ca profesorii să fie bine pregătiți să utilizeze aceste instrumente și să le integreze eficient în procesul didactic, astfel încât să sprijine dezvoltarea elevilor, fără a le distra atenția sau a le înlocui interacțiunea umană. În acest sens, programele de instruire în domeniul tehnologiei educaționale, cum sunt cele care implică utilizarea bibliotecii digitale și a platformelor online, sunt esențiale pentru a asigura o integrare armonioasă a tehnologiei în școlile noastre.

- Ați putea să ne vorbiți despre Liceul „Miguel de Cervantes”? Prin ce se distinge acesta de alte instituții de învățământ?

- IP LT „Miguel de Cervantes” este o instituție de învățământ cu un renume deosebit și un spirit academic deschis și inovativ. Liceul se remarcă printr-o echipă de profesori dedicată, care își propune nu doar să transmită cunoștințe, ci și să formeze caractere și să încurajeze gândirea critică. Un alt aspect important care definește Liceul „Miguel de Cervantes” este focusarea pe dezvoltarea competențelor lingvistice și culturale, făcând parte din rețeaua internațională de licee bilingve. Din anul viitor, elevii vor avea posibilitatea să participe la lecții cu un profesor nativ.

Având un curriculum diversificat, care include limbi străine și programe de învățământ internaționale, liceul pregătește elevii pentru o lume globalizată, încurajându-i să devină cetățeni responsabili și informați.

Liceul „Miguel de Cervantes” se distinge și prin implicarea activă în proiecte educaționale și parteneriate internaționale, la moment profesorii de limba engleză sunt implicați în proiectul internațional iEARN, proiect ce oferă elevilor oportunități de a învăța dincolo de limitele unei educații tradiționale. Aceste experiențe nu doar că îmbogățesc cunoștințele elevilor,

dar le dezvoltă și abilități sociale importante, precum colaborarea și adaptabilitatea într-un context multicultural. Liceul promovează o atmosferă deschisă și incluzivă, în care fiecare elev este încurajat să-și exprime opiniile și să contribuie la viața comunității școlare. Astfel, IP LT „Miguel de Cervantes” nu este doar un loc unde se învață, ci și un loc unde se formează valori fundamentale pentru viitorul tinerilor.

- Ați inițiat și coordonat diverse proiecte, cum ar fi proiectul ecologic „Liceul meu – un mediu sănătos pentru un viitor”. Ce v-a motivat să vă implicați în astfel de activități și ce impact au avut acestea asupra elevilor și comunității?

- Inițierea și coordonarea proiectului ecologic „Liceul meu – un mediu sănătos pentru un viitor” a fost o decizie bazată pe convingerea că educația nu se limitează doar la teorie, ci trebuie să includă și implicarea activă a elevilor în problemele actuale ale comunității și ale mediului înconjurător. Am fost motivată să mă implic în astfel de activități deoarece consider că formarea unor tineri responsabili față de mediul în care trăiesc este esențială pentru viitorul nostru, acest tip de proiecte le oferă elevilor ocazia de a învăța prin practică, de a aplica ceea ce învață în cadrul școlii și de a se implica activ în schimbări pozitive.

Proiectul „Liceul meu – un mediu sănătos pentru un viitor” a avut mai multe obiective, printre care creșterea conștientizării elevilor cu privire la importanța protecției mediului, promovarea unor comportamente ecologice și implicarea acestora în activități de reciclare și îmbunătățirea condițiilor de mediu ale școlii. De asemenea, am organizat diverse activități, precum plantarea de arbori sau campanii de colectare selectivă, care au avut un impact direct asupra liceului și asupra comunității din jur.

Mă simt împlinită să știu că acest proiect a avut un impact pozitiv asupra elevilor, comunității și mediului, iar experiența a fost una extrem de valoroasă pentru mine ca coordonator.

- Se poate spune că un profesor de biologie este și un bun ecologist, promovând protejarea mediului înconjurător. Reușiți să transmiteți acest mesaj elevilor?

- Consider că un profesor de biologie are un rol esențial nu doar în educația științifică a elevilor, ci și în promovarea unor valori ecologice importante.

(Continuare în pag.4)

- Ați început cariera didactică în satul Dvs. de baștină, Tartaul, ca educatoare, apoi învățătoare de clasele primare. Cum v-a influențat această experiență timpurie și ce lecții ați învățat în acea perioadă?

- Mi-am început cariera profesională mai întâi ca educatoare și apoi ca învățătoare la clasele primare, anume aici, am avut oportunitatea de a înțelege profund nevoile și particularitățile fiecărui copil. Am învățat că educația nu se rezumă doar la transmiterea de informații, ci implică înțelegerea emoțională a copiilor, sprijinirea dezvoltării lor personale și crearea unui mediu de învățare sigur și stimulat. Una dintre lecțiile valoroase pe care le-am învățat în acea perioadă este importanța răbdării și a adaptabilității. Fiecare copil învață în ritmul său și are nevoi diferite, iar ca educator trebuie să fii pregătit să ajustezi metodele de predare în funcție de fiecare situație. De asemenea, am învățat cât de important este să fii un model pentru copii, să le inspire încredere și să le arăți că educația este o valoare esențială în viață. Această experiență m-a învățat că adevărata satisfacție în învățământ vine din impactul pozitiv pe care îl ai asupra vieților elevilor tăi, chiar și atunci când rezultatele nu sunt întotdeauna imediate. A fost o perioadă care mi-a consolidat pasiunea pentru educație și m-a motivat să continui să-mi dedic cariera în acest domeniu.”

- Trecerea în rolul de profesor de biologie și chimie și cel de director adjunct pentru educație reprezintă o schimbare semnificativă. Cum ați perceput această tranziție și care au fost principalele dificultăți pe care le-ați întâmpinat?

- Trecerea în rolul de profesor de biologie și chimie și, ulterior, în cel de director adjunct pentru educație a reprezentat o schimbare semnificativă, dar și o oportunitate valoroasă de dezvoltare profesională. Am perceput această tranziție ca pe un pas firesc în cariera mea, având în vedere că aveam deja o bază solidă în educație, însă a fost totodată un proces de adaptare, având în vedere complexitatea noilor responsabilități. Ca profesor de biologie, am fost nevoită să mă familiarizez mai profund cu noile programe, să-mi diversific metodele de predare pentru a face lecțiile interesante și accesibile. A fost o provocare constantă să găsesc modalități inovative de a transmite informațiile și de a le arăta elevilor relevanța biologiei în viața de zi cu zi. În funcție de director adjunct pentru educație sunt implicată

mai mult în managementul educațional, coordonarea activităților didactice ale colegilor mei și desigur îmi asum responsabilități administrative cu nevoia de a sprijini personalul didactic și elevii.

- Ați trăit bucuria de a vedea foștii elevi urmând cariera în domeniile biologiei sau chimiei?

- În fiecare promoție am avut discipoli care și-au făcut studiile în domeniul biologiei, medicinei, biotehnologiei, iar acest lucru este, fără îndoială, unul dintre cele mai frumoase momente ale carierei mele. Este un sentiment extraordinar să știi că ai avut un impact pozitiv asupra drumului lor profesional și că lecțiile pe care le-ai predat le-au deschis orizonturi noi. Sunt mândră că am avut ocazia să fiu alături de ei pe parcursul învățării lor. Aceste povești de succes mă motivează și mă inspiră să continui să-

mi fac meseria cu aceeași dăruire și pasiune, pentru că educația este, într-adevăr, o investiție pe termen lung, care aduce roade nu doar pentru elevi, ci și pentru întreaga comunitate.

- Ce importanță acordați formării continue a cadrelor didactice și cum credeți că aceasta poate îmbunătăți calitatea educației?

- În opinia mea, învățământul este un domeniu în care evoluția este constantă – atât în ceea ce privește cercetările și metodele de predare, cât și în domeniul tehnologiei și no-

vedere participarea Dvs. la programele de instruire privind utilizarea bibliotecii digitale și a platformelor online?

- Bibliotecile digitale și platformele online oferă acces la o cantitate vastă de informație, iar elevii pot explora resurse educaționale diverse, care n-ar fi accesibile într-un cadru tradițional. Aceste platforme permit personalizarea învățării, oferind posibilitatea de a adapta materialele didactice în funcție de nevoile și ritmul fiecărui elev, ele contribuie la dezvoltarea unor abilități importan-

Semănătoare de frumos

Protagonista acestor rânduri este un om de excepție. Când afirmăm acest lucru avem în vedere buchetul întreg de calități ce o caracterizează drept o specialistă de forță care cunoaște temeinic domeniul pedagogic în care activează, care deține o serie de titluri, precum: maestră de onoare a sportului, multiplă campioană a Republicii Moldova la gimnastica artistică și ritmică, conferențiară universitară, arbitru de categorie internațională...

Este vorba de Svetlana Șipilov, semănătoarea de frumos într-un sport pe cât de elegant pe atât de fermecător. Dânsa activează în domeniul sportului de performanță mai bine de 65 de ani. A educat de-a lungul timpului generații de pedagogi sportivi, profesori de educație fizică. Discipolii ei și astăzi își amintesc de lecțiile practice de gimnastică și de dans care se transformau în veritabile spectacole, păstrate în sufletele studenților săi cu pietate și pește ani.

Născută la 5 februarie 1935, în Zaporojie, Ucraina, ea și-a legat destinul și întreaga activitate profesională de Moldova, de plaiul nostru, la care ține mult. După absolvirea, în anul 1952, a Școlii medii din Ismail, Ucraina, ea intră la Facultatea de Biologie a Universității de Stat din Chișinău (astăzi USM). În afară de specialitatea de bază, pasiunea pentru muzică și mișcare o determină să îmbrățișeze cu drag gimnastica ritmică, o disciplină apărută în anii '40 și care pe atunci era în curs de afirmare. De fapt, ea a fost una dintre specialistele de frunte din republică care au pus temelia probelor de gimnastică.

Inițial, ca sportivă, a urcat veritabilele trepte ale măiestriei. De altfel,

ea încă de mică avea o pasiune deosebită pentru dansuri. În genere, armoniile și ritmurile muzicale o atrăgeau, aidoma unui magnet, de când se ține minte. La secția de dansuri populare și-a dezvoltat simțul ritmului și al muzicii, niște calități pe care le-a însușit exemplar și care au ajutat-o mult în cariera sportivă.

În 1954, devine în premieră campioană a Moldovei, după care își adjudecă în serie titlul suprem în 1955, 1960, 1961, 1964, 1965, la această probă pe cât de fină, pe atât de complexă (exerciții cu măciuci, panglică, coardă, minge și cerc). La vârsta de 18 ani, în 1953, Svetlana Șipilov devine membră a selecționatei Republicii Moldovei, în a cărei componență participă la numeroase competiții de rang înalt. În 1965 i se conferă titlul de „Maestru de onoare al sportului” la gimnastica ritmică.

Odată cu încheierea carierei sportive, devine antrenor-profesor. Și cum obișnuia în calitate de gimnastă să-și cizeleze programele până la desăvârșire, aceeași atitudine o cultivă la discipolele sale, cu accent deosebit pus pe calitatea execuției și dezvoltarea spiritului de învingătoare. A educat 11 maestre

re cuvânt, sfat, gest, fiecare mișcare a pedagogului care degajă suplețe, ușurință și o eleganță de invidiat. „Important pentru orice dascăl este ca elevul să facă totul cu dragoste, să pătrundă, să înțeleagă mesajul său, iar îndrumătorul să fie capabil să capteze atenția discipolilor, condiție obligatorie pentru cultivarea unui interes și entuziasm nedismulat față de gimnastica ritmică”, consideră Svetlana Șipilov, conferențiar universitar.

Recent, distinsa Doamnă a împlinit venerabila vârstă de 90 de ani. Este nonagenară! Svetlana Șipilov a venit la acest solid popas al vieții cu numeroase realizări. În domeniul cercetării, bunăoară, are peste 140 de articole științifice, recomandări metodice, materiale didactice, manuale: „Gimnastica pentru femei”, „Educația fizică pentru clasele I-XII: Ghid metodic pentru profesori”, „Educația fizică în cl. I-II”, împreună cu colegii de breaslă – T. Grimalschi, O. Aftimiciuc, I. Carp, C. Ciorbă, I. Boian.

De asemenea, spectrul îndeletnicirilor științifice ale domniei sale vizează metodologiile desfășurării lecțiilor de fitness. În plus, organizează diferite activități extracurriculare.

O dinastie de pedagogi sportivi

Opera desăvârșită a Svetlanei Șipilov o constituie urmașii, cărora le-a altoit simțul omeniei și demnității, responsabilității și devoțiunii față de cauza îmbrățișată.

Iar una dintre cele trei fiice ale ei, este vorba de Olga Aftimiciuc, a pășit pe urmele profesionale ale mamei, devenind maestră a sportului la gimnastică ritmică, doctor habilitat în pedagogie și profesor universitar la Departamentul Sporturi de Lutte și Gimnastică din cadrul IEFS. Mai mult decât atât, Varvara Poleacov, fiica Olgăi și nepoata Svetlanei Șipilov, a urcat culmile aceleiași probe sportive, ea fiind maestră a sportului, cadru didactic la Catedră. Prin urmare, este vorba de continuitate, de o distinsă dinastie care seamănă lumină, dragoste de sport, de tot ce este frumos și durabil.

Preocupările generoase ale distinselor doamne față de aspirațiile tinerelor generații și de viitorul societății și-au găsit expresia în desfășurarea Turneului „Invită Svetlana Șipilov” – o festivitate de suflet ce are loc în fiecare an, începând cu 2013, la Institutul de Educație Fizică și Sport. O festivitate la care participă echipe din mai multe orașe din Republica Moldova, Ucraina, România, Rusia, conduse de fostele discipole ale **neobositului pedagog – Svetlana Șipilov. Un OM cu suflet mare**, o persoană care s-a aflat decenii întregi în fruntea unui domeniu de activitate, pe care l-a servit cu o deosebită dedicație și devotament.

Serghei BUSUIOC,
doctor în pedagogie,
Antrenor Emerit

INTERVIUL DE JOI

Veronica Para: Educația este o investiție pe termen lung, care aduce roade nu doar pentru elevi, ci și pentru întreaga comunitate

(Continuare din pag. 3)

Biologia, prin natura sa, se axează pe studiul vieții și al interdependențelor dintre organisme și mediul lor, iar acest lucru oferă o bază solidă pentru a transmite elevilor importanța protejării mediului înconjurător.

În cadrul orelor de biologie, îmi place să le explic elevilor cum fiecare acțiune pe care o întreprindem poate avea un impact asupra ecosistemelor, fie pozitiv, fie negativ. Încerc să-i încurajez să înțeleagă mai bine relațiile delicate din natură. Discuțiile despre poluare, schimbările climatice și protecția biodiversității sunt parte integrantă a lecțiilor de biologie, deoarece aceste subiecte sunt direct legate de studiul vieții pe Pământ.

Încurajez elevii să aplice în viața lor de zi cu zi principiile ecologice pe care le discutăm la școală. Prin proiecte ecologice, cum ar fi cele legate de reciclare sau protejarea spațiilor verzi din jurul liceului, am reușit să-i implic activ și să le

transmit mesajul că protejarea mediului nu este doar responsabilitatea unor organizații sau a statelor, ci a fiecărei persoane. Astfel, elevii nu doar că învață despre natură, dar și cum pot contribui activ la protejarea acesteia, devenind adevărați ecologiști în viața lor de zi cu zi.

– Este bine cunoscut faptul că tinerii de astăzi sunt adesea atrași de domenii profesionale care le promit salarii mai mari, iar educația nu întotdeauna pare să fie o alegere tentantă. Cum le transmiteți acestora importanța unei cariere în învățământ și ce le-ar putea motiva să urmeze acest drum?

– Educația este fundamentul oricărei societăți dezvoltate, iar profesia didactică are un rol central în formarea valorilor, în dezvoltarea abilităților și în ghidarea tinerelor generații spre un viitor mai bun. Împărtășesc cu ei satisfacțiile pe care le am zi de zi în această meserie – momentul în care un elev înțelege pentru prima dată o lecție complexă, când reușește să aplice ceea ce a

învățat în viața reală sau când foștii elevi îmi spun cât de mult le-au folosit cunoștințele dobândite. Le povestesc și despre stabilitatea profesională pe care o poate oferi cariera didactică, dar și despre sentimentul de împlinire personală și profesională pe care îl aduce educația. A fi profesor înseamnă a contribui la formarea viitorului și a fi parte din procesul de transformare a unei societăți, le atrag atenția asupra importanței educației în dezvoltarea unei cariere durabile, în care nu doar cunoștințele teoretice sunt importante, ci și dezvoltarea continuă, creativitatea și capacitatea de a învăța în mod constant.

– Cum vedeți rolul educației în formarea viitorilor cetățeni și cum credeți că putem pregăti elevii pentru provocările secolului XXI?

– În opinia mea, educația nu este doar despre transmiterea unor informații academice, ci și despre dezvoltarea abilităților necesare, a gândirii independente și a unui simț profund al responsabilității față de comunitate și față de lumea în care trăim. Pentru a putea face față provocărilor secolului XXI tre-

buie să le dezvoltăm elevilor empatia și capacitatea de a înțelege și de a rezolva conflicte. Într-o lume globalizată, în care interacționăm cu persoane din culturi și contexte diferite, aceste abilități vor fi esențiale pentru construirea unei societăți mai bune.

Totodată pregătirea elevilor pentru viitor trebuie să includă o abordare interdisciplinară, care să le permită să înțeleagă conexiunile dintre diverse domenii și să aplice cunoștințele într-un mod practic și inovativ. Educația ecologică, educația pentru sănătate, educația financiară și educația pentru drepturile omului sunt doar câteva dintre domeniile care pot ajuta elevii să devină cetățeni informați și responsabili, capabili să facă față provocărilor globale, cum ar fi schimbările climatice, inegalitățile economice și sociale sau crizele de sănătate publică. Printr-o educație echilibrată, diversificată și adaptată la cerințele lumii moderne, putem pregăti elevii să fie nu doar buni profesioniști, dar și cetățeni implicați care să contribuie activ la dezvoltarea unei lumi mai bune.

– Dna Veronica, care au fost mentorii sau persoanele care v-au influențat cel mai mult în carieră?

– Unul dintre cei mai importanți mentori a fost chiar mătușa mea, profesoară de limba și literatura română, anume ea mi-a arătat ce înseamnă să fii un profesor dedicat și pasionat. De la ea am învățat importanța nu doar a cunoștințelor academice, ci și a empatiei, a răbdării și a modului în care un profesor poate modela caracterele și gândirea elevilor.

Am avut ocazia să lucrez alături de colegi care m-au inspirat prin angajamentul față de educație și abordările inovative în predare. De la ei am învățat să fiu deschisă la schimbare și să-mi adaptez metodele la nevoile elevilor. De asemenea, am avut și mentori în viața personală care mi-au insuflat o viziune pozitivă despre educație și importanța contribuției personale la dezvoltarea comunității. Aceștia m-au învățat să am încredere în mine și să-mi urmez vocația, chiar și în fața dificultăților. Lecțiile lor mă ghidază până și astăzi în carieră.

A intervievat
Silvia ȚURCAN

Anii de studenție ai lui Eminescu la Viena

Anii de studenție pentru oricine, care a avut ocazia să-i trăiască, sunt cei mai frumoși. Și aceasta nu doar acum, ci și cu un secol și ceva în urmă. Cu atât mai mult în cazul celor care au studiat peste hotare, chiar dacă nu oricine, probabil ca și acum, își putea permite acest lux. În cele ce urmează, voi încerca să însușesc câteva notițe despre perioada de studenție a lui Eminescu de la Viena /1869-1872/. După care, se știe, a studiat la Berlin, de la 12 decembrie 1872, la Facultatea de filosofie, până la 23 august 1874, când i s-a încredințat postul de director al Bibliotecii Centrale din Iași.

Din start țin să menționez că dacă perioada vieneză din tinerețea lui Eminescu a fost cercetată și s-a publicat câte ceva, deși nu detaliat și exhaustiv, apoi despre cea de la Berlin și mai puțin se cunoaște. Însă consider că cei trei ani trăiți la Viena, dar și cei de la Berlin – cu toate că nu avem date certe, dar bănuim că el a mai făcut naveta Berlin-Viena și în acest al doilea interval al studenției sale –, au fost cruciali în devenirea sa ca personalitate distinsă, de notorietate mondială. O dovadă îndubitabilă în acest sens este și descoperirea unei fotografii inedite a lui Eminescu la Filarmonica din Viena, în cercul unor profesori și studenți, din 1873. Această fotografie nu figurează în niciun album sau monografie editată până acum. Iar celebra lui fotografie, la vârsta de 19 ani, este realizată tot în această perioadă, fiind executată la Praga.

Unele date și amănunte despre aflarea lui Eminescu la Viena găsim la cunoscutul cercetător Constantin Popovici în monografia „Eminescu. Viața și opera”, în capitolul IV „La studii în străinătate”. Cu toate că distinsul cercetător se referă mai mult la greutatea financiară ale studentului de atunci și mai puțin la participarea poetului la mișcarea tineretului universitar românesc, care avea să culmineze în 1871 cu fondarea cunoscutei societăți academice „România Jună” în 1871, când Ioan Slavici a fost ales președinte, iar Eminescu bibliotecar, și apoi - cu serbarea de la Putna.

Pentru Mihai Eminescu, Viena a însemnat o perioadă decisivă în devenirea sa ca poet și geniu inegalabil. Vorba e că acum un veac și ceva niciun centru universitar european ca Viena nu aduna împreună atâția

tineri veniți din diferite regiuni și zone ale românismului. După cum scrie prof., dr. Gheorghe Moisescu, Eminescu, în toamna anului 1869, sosea la Viena având vârsta de 19 ani neîmpliniți, dar avea deja un bagaj fundamental ce pornea de la cei șapte ani de acasă: „O copilărie miraculoasă, o adolescență peregriantă și aventuroasă, o cunoaștere a vieții și pământului românesc, un început de activitate literară, o prea frumoasă cultură de autodidact și, mai cu seamă, în toate acele daruri hărăzite de ursitori și menite să facă din el, încă de timpuriu, întâiul nostru geniu liric, care n-aștepta decât locul și timpul, prielnice ca să poată înflori. Viena a fost acest loc, iar cei aproape trei ani de ședere aici, cu toate intreruperile lor, mediul cel mai potrivit pentru conturarea și chiar afirmarea unicei sale personalități.”

La Viena, poetul s-a reîntâlnit cu câțiva din foștii săi colegi de clasă de la „Ober-Gymnasium” din Cernăuți, și cu mulți alții din clasele superioare, precum și cu unii cunoscuți din scurta sa ședere la Blaj și Sibiu. Bineînțeles că el se simțea mai bine printre cei aproape o sută de bucovineni, care se aflau pe atunci în capitala fostului imperiu habsburgic. Eminescu a locuit mai întâi în Alsergrund (un district al Vienei), Porzellangasse nr.9. Colegii de studenție își amintesc însă că de obicei ședea în cartierul Landstraße, unde se aflau mai mulți români.

Printre prietenii cei mai apropiați din perioada vieneză a fost scriitorul Ioan Slavici, cu care a avut o prietenie trainică în perioada studiilor. După cum ne informează același Slavici, Eminescu cunoștea, la vârsta de douăzeci de ani, doar la un an după aflarea lui în capitala Austriei,

învățăturile lui Platon, Confucius, Zoroastru, Buddha, lucră „la traducerea operei lui Kant asupra rațiunii pure, era plin de Spinoza, pe care-l citise de curând, și citea pe Fichte”.

Aici e cazul să menționăm că Eminescu se înscrie pe 2 octombrie 1869 la Facultatea de filosofie a Universității din Viena, ca „auditor extraordinar”, un fel de frecvență liberă, dacă e să folosim terminologia actuală, deci cu dreptul de a merge la cursuri și de a i se însemna frecvența „Index Lectionum”; nu avea însă voie să se prezinte la examene, deoarece încă nu avea bacalaureatul susținut. Așadar, el urmează majoritatea cursurilor având libera alegere. Astfel, cursurile de filosofie le-a alternat cu cele de drept. Pe lângă aceasta, se știe că Eminescu nu s-a lăsat de preocupările științifice, iar însemnările de fizică, mecanică și matematică figurează în manuscrisele sale din acea perioadă.

E oportun să subliniem cultura sa temeinică, pe care a dobândit-o nu doar pe băncile Universității, ci și din cărțile citite în acei ani de studenție. Colegii săi din acea perioadă povestesc că cea mai plăcută „zăbavă” pentru el era lectura. De regulă, îi plăcea să citească mai mult acasă, în tihnă, făcând notițe și plimbându-se prin odaie, cugetând asupra celor însușite. Pe lângă lectura cărților pe care le cumpăra, cât și a celor împrumutate prin colegi de la Biblioteca Universității, sau a celor cunoscute la Biblioteca Curții Imperiale, teatrul pentru Eminescu era un alt mijloc de informare literară. Era nelipsit la reprezentațiile Operei sau Burgtheater, mai ales când se prezentau piese clasice.

Se știe că prin 1870-71, dar și mai apoi, era prezent la o bună parte din recepțiile pe care le dădea acasă marea actriță Frederica Bogner și la care veneau mai ales artiști; o dovadă ar fi și fotografia inedită de care am amintit anterior. Un detaliu mai puțin cunoscut în republica noastră este faptul că Eminescu a fost atras și de o altă actriță celebră de la Burgtheater, Auguste Wilbrandt-Baudius, care era mai tânără cu șapte ani decât Bogner /n.1847/. Ea l-a fermecat cu ochii ei albaștri și l-a inspirat în scrierea mai multor poeme. Iar în timpul liber poetul vizita uneori muzeele și galeriile de artă din Viena, în compania pictorului Epaminonda Bucevski.

Eminescu atât la Viena, cât și la Berlin a trăit cele mai puternice sentimente de dragoste. Se cunoaște faptul că tot în această perioadă a făcut cunoștință cu Veronica Micle, tânăra soție a bătrânului profesor Ștefan Micle de la Iași, care a venit la Viena „ca să consulte medicii de aici pentru o suferință nelămurită”, după cum menționa Gheorghe Moisescu. Prin aceasta se explică că versurile din primul an de ședere la Viena sunt mai toate de iubire, cu frumuseți și iluzii amăgitoare, dar și cu clipe de durere și suferință. În acești ani prolifici el scrie romanul „Geniu pustiu”, nuvela filosofică „Sărmanul Dionis”, schița „Archaeus”, povestirea „Avatarii Faraonului Tla”, poveștile „Făt-Frumos din lacrimă”, „Poveste indică” ș.a.

Putem conchide că, precum afirmă cercetătorul Constantin Popovici, „Preocupările intense ale lui Eminescu – student în direcția acumulării cunoștințelor în variate domenii ale științei și culturii – nu l-au abătut câtuși de puțin de la îndeletnicirile lui scriitoricești. Dimpotrivă, noile cunoștințe, lectura capodoperelor universale îl stimulau, îi sugerau noi teme și subiecte, îi serveau drept izvoare, din care se putea inspira...”

Andrei VIZIRU

„O oră de iubire în lirica lui Eminescu” –

DRAGOBETELE, SĂRBĂTOARE MARCATĂ PRIN POEZIE ȘI MUZICĂ LA CASA ORĂȘENEASCĂ DE CULTURĂ ȘTEFAN VODĂ

Elevii IPLT „Ștefan Vodă”, Ghidași de profesoara Stela Lazarev, au participat recent la sărbătoarea iubirii autentice și a tradițiilor românești – Dragobete. Organizată de Casa Orășenească de Cultură Ștefan Vodă, serbarea a avut concursul și sprijinul Administrației Publice Locale. Serata literar-muzicală s-a desfășurat cu mult patos, având genericul „O oră de iubire în lirica lui Mihai Eminescu”.

pentru implicarea cu succes în activitate, grație pasiunii lor pentru muzică, dansuri populare și recital de poezie.

Serata literar-muzicală „O oră de iubire în lirica lui Eminescu” a reușit să aducă împreună iubitorii de poezie, muzică și tradiție, transformând sărbătoarea de Dragobete într-un prilej de reflecție asupra valorilor autentice și a frumuseții limbajului artistic al poeziei eminesciene.

Valentina Uța, reprezentanta primăriei Ștefan Vodă, a punctat: „Am asistat la o frumoasă bogăție de nuanțe ale iubirii, cu profunde sondări ale inimii, improvizate de tinerii participanți, prin recitarea de poezii, prin interpretarea de cântece și dansuri cu foc. Eminescu a redat farmecul și durerea trăită în sentimentul de dragoste, căci iubire înseamnă a primi și a dăru, și, uneori, te prinzi cu gândul nostalgic că dăruiești prea mult... Clipa / ora de iubire, pentru eroul liric eminescian, aceasta însemna evocarea frumoaselor tradiții rurale (Seara pe deal), o zi / o oră de viață (Pe lângă plopii fără soț), respectiv o oră de iubire sensibilizată de eroul liric al poemului *Lucașafărul*”.

Emilia TINCU,
director,

Casa de cultură Ștefan Vodă

PNUD: Proiecte interdisciplinare de ameliorare a infrastructurii școlare

Liceeni din 4 școli-model au elaborat tot atâtea proiecte de îmbunătățire a infrastructurii școlare, prezentându-le la activitatea de „Promovare a educației de calitate și a oportunităților de învățare pe tot parcursul vieții pentru toți”. Aceasta din urmă este un proiect interdisciplinar STEAM (Știință, Tehnologie, Inginerie, Arte și Matematică), finanțat de Uniunea Europeană și implementat de Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare (PNUD) și Fondul Internațional pentru Necesitățile Copiilor al Națiunilor Unite (UNICEF).

Asemenea proiecte reprezintă produse realizate de tineri studioși cu aportul profesorilor care au participat la instruire din domeniile „Abordarea integrată a conținuturilor pe modelul STEAM” și „Învățarea bazată pe problemă”, organizate în cadrul Centrului Național de Inovații Digitale „Clasa Viitorului” al Universității Pedagogice de Stat „Ion Creangă” din Chișinău.

Astfel, sub îndrumarea profesorilor, echipa Liceului Teoretic „Boris Dînga” din Criuleni a elaborat proiectul unui sistem modern de parcare pentru biciclete. Este prevăzut ca

dispozitivele respective să fie echipate cu panouri solare care vor permite încărcarea bicicletelor electrice și a trotinetelor. Inițiativa încurajează utilizarea transportului ecologic, oferind o alternativă sustenabilă elevilor care locuiesc în apropierea instituției de învățământ.

La rândul lor, învățăceii ai Liceului „Miron Costin” din Fălești au proiectat amenajarea pe holul instituției a unei zone speciale, unde colegii lor să poată aștepta autobuzul școlar și concomitent să aibă posibilitatea de a desfășura activități extracurriculare sau de a organiza

ședințe ale Consiliului Elevilor. În plus, spațiul va fi dotat cu mobilier și o minibibliotecă, în conformitate cu prevederile proiectului.

Echipa Liceului Teoretic „Onisifor Ghibu” din Orhei a realizat machete fizice și modele 3D pentru un teren sportiv multifuncțional, destinat organizării de meciuri de fotbal, baschet, volei, antrenamente și competiții de atletism, arena fiind dotată cu acoperământ sintetic. Sistemul poate fi alimentat de panouri

solare, beneficiind de iluminare ecologică cu LED-uri.

Iar discipolii Liceului Teoretic „Mihail Ceacșir” din Ceadâr-Lunga s-au preocupat de construirea unui foisor educativ în aer liber pentru comunicare și predare în limbile română, găgăuză și rusă. Spațiul le va oferi profesorilor și elevilor posibilitatea de a desfășura tabere de vară și cursuri interactive.

Ana Moraru, manageră de proiect la PNUD Moldova, a menționat

că „Aceste inițiative demonstrează impactul pozitiv semnificativ al educației STEAM și modul în care tinerii pot folosi știința, tehnologia și creativitatea pentru a îmbunătăți viața comunității lor. Proiectele respective nu doar că le oferă elevilor oportunitatea de a aplica în practică cunoștințele teoretice, ci și îi învață să colaboreze, să găsească soluții pentru probleme reale și să-și dezvolte gândirea critică.”

Ulterior, evenimente similare vor fi organizate și în alte localități ale țării, următorul fiind planificat pentru 21 martie curent cu locația la Bălți, unde vor participa 6 școli-model din raioanele de nord ale țării. De remarcat că echipele din fiecare instituție vizată beneficiază de instruire în domeniul comunicării publice și de sesiuni de mentorat pe tot parcursul implementării. Proiectele câștigătoare vor fi prezentate în etapa finală, care se va derula pe parcursul lunii mai a.c. în cadrul Săptămânii Educației.

B. Iu.

EROISMUL OSTAȘILOR ROMÂNI RĂMÂN PILDĂ VIE PENTRU NOI

„Orice neam este etern prin cultul eroilor”

(Nicolae Iorga)

Posibil, nu toată lumea cunoaște că în Cimitirul de Onoare de la Țiganca, Cantemir, odihnesc osemintele celor cca 1020 de militari români, căzuți la datorie în prima lună de război, în vara lui 1941. Localnicii, martori ai aceluși măcel sângeros, povesteau că ostașii români împușcați au fost puși în subșatră, în 9 gropi comune ale cimitirului de campanie, în vara -toamna lui 1941. Încă de atunci în acel loc, a fost pusă o Troiță. După venirea, în 1944, a sovieticilor, autoritățile locale „au netezit” locul unde au fost îngropați eroii români și au ridicat acolo... o fermă de porci (!), apoi - o stână de oi... În 1996, după o ploaie mare, rămășițele pământesti ale militarilor îngropați au fost mâinate de apă la vale. Cine a fost martor al acelei priveliști înspăimântătoare, era cuprins de groază, de revoltă pentru păcatul celor care și-au pierdut, probabil, cugetul și simțul onoarei, creștinesc... Prin a.2000, s-au pripășit cu traiul în acel loc doi călugări: preotul Nifon Ilie și preotul Casian, veniți de la Mănăstirea Neamțului. Locuiau într-un vagon de marfă la marginea satului Stoienesti, hotărâți să nu plece până nu vor (re)inaugura Cimitirul (la 1 iunie 2006). Așa a fost începutul! Un locuitor din Stoienesti, în timpul războiului, de vreo 12 ani, povestea că păștea mioarele pe câmp și a văzut cum zilnic, grupuri de oameni, voluntari, recruți, „culegeau” cadavrele celor morți din stufărișul bălții, de pe câmpuri și-i aruncau în gropile comune, le presurau cu var și le astupau cu pământ...

...Sacrificiul ostașilor români căzuți în luptele pentru întregirea țării, pentru libertate și credință vor rămâne, așa cum rămâne lumina unei stele „ce-a pierit”, călăuzind pașii celor ce vin: ei au iubit până la lacrimi acest pământ, au luptat și au murit pentru ca noi, cei de azi și de mâine, să fim liberi, să fim stăpâni la noi acasă, să știm cine suntem și cum să trăiască pentru

veșnicie neamul românesc. Acest adevăr trece-ca un fir roșu! - prin noua carte a pământeanului nostru, publicistul Ion Domenco - „Pe cea vale, la Țiganca...” - lansarea căreia a avut loc, recent, în sala de lecturi „Gr. Vieru” a Universității de Stat „B.P.Hasdeu” din Cahul.

A fost, un eveniment deosebit, de anvergură, or, cartea în cauză aduce în prim-plan pagini vibrante din istoria mării bătălii de pe Capul de Pod Țiganca, din vara anului 1941, amintiri și reflecții despre locurile și eroii-martiri ai neamului, care s-a jertfit pentru dezrobirea Basarabiei în lunile iunie-iulie 1941, ostași români, care definesc, într-un fel, însăși identitatea noastră. Ei, acei eroi-cunoscuți și rămași neidentificați - sunt, pentru noi toți, pildă vie de slujire cu credință patriei, poporului. Subiectul principal al lucrării, a menționat în debutul lansării, moderatorul evenimentului, prorectorul Universității cahulene, dr.in istorie, Ion Ghelețchi, care a fost subliniat, pe parcurs, de către toți vorbitorii, a fost păstrarea vie a memoriei bravilor ostași români, înhumați în Cimitirul de Onoare de la Țiganca, precum și grija neobosită de a consolida identitatea și valorile strămoșești ale poporului român pe aceste meleaguri. Cei prezenți au avut parte de o veritabilă sărbătoare a cuvântului scris, literatura, istoria și emoțiile împletindu-se armonios.

...Evenimentul s-a desfășurat într-o atmosferă solemnă, cu binecuvântarea P.S.Părinte Veniamin, Episcopul Basarabiei de Sud, aici fiind prezenți ES, Consulul General al României la Cahul, Gabriel Nicola, rectorul instituției cahulene, Sergiu Cornea, PcuV. Ierom. Paisie Mureșan, secretar eparhial al Episcopiei Basarabiei de Sud, și PcuV. Protos.Teodosie Cărare, viețuitor al Mănăstirii Eroilor din satul Stoianovca, profesori, studenți și liceeni cahuleni, bibliotecari, oameni de cultură și iubitori de istorie, literatură, de cuvântul scris, dovadă a importanței și utilității volumului, a faptului că asemenea lucrări scrise sunt utile, vitale pentru cultura și memoria noastră colectivă.

În luarea sa de cuvânt, rectorul Universității, dr.in istorie, Ser-

giu Cornea, a reiterat că „ostașii și comandanții români au căzut în luptele crâncene pe Capul de Pod Țiganca, dar nu au cedat nici o palmă de pământ dușmanului, prin acest sacrificiu ei meritând un pios omagiu, o veșnică amintire; datorită noastră, a tuturor, fiind studierea, neuitarea istoriei, or, cei care dau uitării trecutul, riscă să repete, să retrăiască acele tragedii”. Excelența Sa, Consulul General al României la Cahul, Gabriel Nicola, a ținut să menționeze importanța lucrării, în contextul situației internaționale tensionate de astăzi, când forțele ostile amenință pacea și dreptul la viață a popoarelor lumii. PcuV. Ierom. Paisie Mureșan a subliniat faptul că autorul a mulțumit Preasfințitului Părinte Veniamin, Episcopul Basarabiei de Sud, pentru sprijinul neobosit întru scoaterea la lumină a adevărului sfânt al trecutului românesc din stânga Prutului, un trecut marcat de numeroase tragedii și drame. Cu o analiză succintă a cărții au venit dr.in filologie a USC, Victor Axenti, care a spus că „această carte-memorie a Bătăliei de la Țiganca din vara a.1941, constituie, fără îndoială, un valoros și util material despre trecutul, istoria neamului românesc”.

Printre cei ce și-au expus opinia față de carte au fost personalități marcante din lumea literară și academică - colegi de breaslă ai autorului, istorici, bibliotecari și pasionați de lectură, vorbitorii aducând omagii scriitorului, subliniind importanța operei sale.

De asemenea, și subsemnata a avut un cuvânt de spus. Ca originară din comuna Țiganca, am descris cu lux de amănunte perioada când

elevi fiind, mergeam, de 9 mai, să depunem flori la monumentul celor neîntorși din război. Alături de noi pășeau și puținii veterani, care, spre mirare și nedumerirea noastră, își ștergeau lacrimile ce le podideau din ochi. Noi întrebam învățătoarea de ce ei plâng, doar este sărbătoare (Ziua Biruinței!), iar dumneaei ne spunea că vom mai crește și vom afla motivul. Evident, cauza era pierderea camarazilor de arme, înhumați în țări străine, departe de casă, ba chiar și dispăruți fără veste... Era clar că niciunul dintre noi, tineri țigănceni, nu cunoșteam adevărul despre acel groaznic măcel, despre atrocitățile comise de sovietici după 1944, când pe locul fostului cimitir al militarilor români a fost construită... o fermă de porci (!). De aceea, apreciez înalt această carte, pe care am citit-o o dată, dar voi reveni cu siguranță la ea, căci trăim cu toții vremuri de grea încercare, avem un război la hotare, ne aflăm, cum se spune, între foc și sabie, și avem sfânta datorie de a ne cunoaște trecutul, adevărul istoric, să luptăm pentru pace și libertate...

Atmosfera caldă, sinceră ce a dominat pe parcurs a fost întregită de recitaluri impresionante a câtorva poezii semnate de autor, momente de reflecție și generozitatea celor prezenți, care au oferit flori și aplauze din suflet; a fost o întâlnire interactivă, unde publicul a avut ocazia să dialogheze cu autorul, să descopere povestea din spatele cărții și să plece acasă cu o amintire prețioasă.

În același context, dl Ion Ghelețchi a prezentat și o altă carte, ce evocă momente de cotitură din istoria țării noastre - volumul

„Nistru curge, amintirile rămân”, de același autor, dedicată memoriei cantemirenilor căzuți în războiul de pe Nistru, din anul 1992. Cartea povestește despre eroii aceluși război, declanșat de către forțele secesioniste de la Tiraspol, cu susținerea armatei a 14 a Rusiei, în focal căruia au căzut și 15 patrioți din localitățile cantemirene: „Căzuți în luptă, pentru libertate, Pentru credință, neam și Tricolor, Ei s-au jertfit, sfidând hidoasa moarte, S-avem un cer senin, făr-negri nori”. Eroii războiului de pe Nistru, scrie autorul în prefața cărții, au demonstrat cu prisosință că sunt demni continuatori ai înaintașilor, ai strămoșilor geto-daci, „oameni drepti, cu demnitate și verticalitate, cei mai viteji dintre traci”. Este o carte-memorie despre veterani și războiului din 1992, când R.Moldova a fost pusă la grea încercare și ar fi un mare păcat să fie dată uitării acea filă din istoria țării, scrisă cu sângele eroilor aceluși măcel „pentru care-mi vin în minte versurile: ...Căci moarte nu există / Și ce numești tu moarte / E-o viață altfel scrisă / În sfânta firii carte!”.

Cartea pune în valoare istoria luptătorilor din raionul Cantemir care s-au jertfit pentru obținerea independenței statului nostru, a concluzionat dl Ion Ghelețchi. Dumnealui, în final, a mulțumit „tuturor celor care au fost alături de noi în această zi specială! Literatura și istoria continuă să ne inspire și să ne unească!”

...Marele Nicolae Iorga spunea: „Vor veni vremuri de încercare, cum au venit mereu. Vor fi momente când România va părea rătăcită printre furtuni. Să nu vă lăsați amăgiți de strălucirea mincinoasă a altor pământuri. Țineți aproape, țineți-vă frățeste, căci nimeni nu ne va ridica, dacă noi nu ne ridicăm singuri. Iar dacă simțiți că nu mai este nădejde, priviți spre munții noștri. Ei nu s-au plecat în fața vijeliilor. Așa trebuie să fie și sufletul românesc: de neîndoit, de neînfrânt.”

Cristina PROFIR,
profesoară de istorie,
grad didactic I,
director-adjunct al Gimnaziului
„Ivan Vazov”,
satul Stoianovca,
raionul Cantemir

CONCURS DE LECTURĂ

„Cât timp înfloresc lămâii”,
de Zoulfa Katouh

Pe 13 martie a.c., rețeaua de biblioteci „Bogdan Petriceicu-Hasdeu” din Chișinău a dat start concursului de lectură „Bătălia cărților”, ediția a XI-a. Evenimentul s-a desfășurat la filiala „Târgul Mureș” și a fost moderat de către Mariana Harjevschi, director general, și Elena Butucel, director-adjunct. Reprezentanți ai celor 27 de filiale au prezentat 21 de cărți selectate pentru elevi pe trei categorii de vârstă: 10-12 ani; 13-15 ani; 16-18 ani. Concursul se desfășoară în parteneriat cu Biblioteca Județeană „O. Goga”, Cluj, România. Vă prezentăm romanul „Cât timp înfloresc lămâii”, de Zoulfa Katouh, pentru categoria de 16-18 ani.

Cine este autoarea? Este o tânără și talentată scriitoare canadiană, cu origini siriene, care, în prezent, este stabilită în Elveția. A absolvit Facultatea de Farmacie. Romanul ei de debut „Cât timp înfloresc lămâii” se mai întâlnește și cu titlul „Cât timp cresc arborii de lămâi”. Zoulfa Katouh este câștigătoare a unui premiu de carte CCBC în 2023, nominalizată la OLA White Pine și finalist pentru Premiile Generale a Guvernatorului din 2023. Cartea a apărut la Editura Bookzone, București, 2023. Este tradusă de Maria Dosei și are 430 de pagini, 39 de capitole.

Prin procedeele antitezei autoarea reușește să descrie și să pună în contrast ororile Războiului Civil din Siria, crimele și atrocitățile săvârșite de regimul dictatorial, pe de o parte, și dragostea de viață a sirienilor, lupta lor pentru Libertate, Speranța lor că vor reuși, pe de altă parte. Iată că după aproape 50 de ani de dictatură, au reușit!

Cartea este un omagiu adus Siriei și luptătorilor pentru Libertate. Eroina principală, Salama, este o tânără farmacistă, care lucrează la spitalul din orașul Homs. Lucrează zi de zi, până la istovire, dar fără remunerare. Lucrează din sentimentul uman de compasiune pentru cei care ajung jertfele conflictului militar din Siria, unde domnește dictatura și unde s-a început Revoluția, lupta pentru Libertate. La spital ea se simte de folos pentru victimele represiei, fie că sunt protestatari sau simpli trecători prin oraș, devenind victimele soldaților, a lunetiștilor sau a bombelor aruncate din avioane. La spital sunt aduși, în fiecare zi, maturi și copii răniți, jertfe ale militarilor înarmați. Salama zilnic salvează vieți, împreună cu medicul-șef Ziad, cu doctorița Nour, cu alți medici și salvatori. Ea îndepărtează schije din corpurile oamenilor, efectuează amputații, uneori și fără anestezie, oprește scurgeri de sânge, face pansamente. Salvează multe vieți și le deplânge pe cele pe care nu le poate salva, cum e cazul micuțului Ahmed, de vreo 5-7 anișori, care întâmpină moartea senin, cântând imnul Revoluției, fără frică și spunând că el va povesti în Rai despre ce se întâmplă în țara lui.

Romanul este întrețesut măiestrit cu scene din viața sirienilor. Autoarea reușește să capteze interesul cititorului, textul este înviorat prin dialoguri, descrieri, diferite detalii, portrete și stări psihologice ale eroilor. Toate acestea fac narațiunea veridică, realistă și credibilă. Iată un exemplu de dialog: „- Bună dimineața, spune Kenan din spatele meu. Sar ca arsă. Inima îmi bubuie

în piept ca tunetele. Mă-ntorc încetșor, să-mi dau timp să arăt calmă, înainte ca el să-mi poată citi gândurile pe chip. Frigul dimineții l-a obligat să-și ia o geacă peste puloverul vechi. Stă sprijinit de tocul ușii, cu brațele încrucișate pe piept. Are părul ciufulit, vârful cărlionților îi ating urechile, fața e roșie de frig. Pe umăr îi atârna un aparat de fotografiat vechi, Canon, decolorat pe margini și un pic ciobit.

Salama, Kenan, Layla, Hamza, Zaid, Nour sunt oameni cu principii morale pe care le respectă, își fac datoria cu cinste și cu sacrificii. Cartea mi-a produs o impresie bună. Pe fonul luptei și a terorii sunt redată și două povești de dragoste. Prima este dintre Hamza, fratele Salamei, și Layla, cea mai bună prietenă a ei. Au făcut nunta și s-au bucurat prea puțin de viață împreună, căci mirele a fost arestat și băgat la închisoare, împreună cu tatăl său, iar mireasa Layla a fost împușcată când era gravidă în a treia sau a patra lună. A doua poveste de dragoste este a Salamei și a lui Kenan, care se cunosc mai întâi la spital, apoi acasă la Kenan, unde Salama a fost chemată și a operat-o pe sora lui mai mică, Lama. Salama își amintește că a văzut-o pe mama lui la nunta fratelui Hamza. Venise s-o cunoască pe Salama, ca apoi să se întâlnească și s-o pețască pentru fiul ei, Kenan. Până la urmă destinul i-a întâlnit și cei doi cred că sunt predestinați unul pentru celălalt. Se refugiază în Europa, scăpând de teroare, apoi se mută în Canada, unde se bucură și au plantat în vazon copaci de lămâi din Siria.

M-au impresionat mai multe scene din lucrare și mă voi referi la câteva din ele. Scena de la protestul din ziua când s-a împlinit un an de la declanșarea Revoluției, unde Salama participă împreună cu Kenan, în piața plină de protestatari, cu lozinci și pancarte, cu discursuri și cântece. La un moment dat, mulțimea a fost atacată cu arme și dispersată. Tinerii îndrăgostiți Salama și Kenan, fug și se ascund în subsolul ruinelor casei unde a locuit până nu demult familia Salamei și unde a găsit-o pe mama ei moartă sub dărâmaturi. Acolo, în subsolul casei, acoperit cu dărâmaturi, după ce nu s-au mai auzit împușcături, Kenan îi spune că o iubește și îi dăruie inelul de logodnă, moștenit de la mama lui, care nu mai este printre cei vii. O altă scenă din spital este cererea oficială și publică în căsătorie, în fața bolnavilor, a fratelui lui Kenan, Yusuf, și a surorii sale, Lama, ceremonia fiind oficiată de către doctorul Ziad. Este dramatic momentul când în spital, la scurt timp după ceremonia căsătoriei, dau navală cinci soldați înarmați din armata care apără dictatura, maltratând sau împușcând bolnavii. Aici Salama biruie frica și, apărând bolnavii, opune rezistență, aruncând cu un lighean într-un soldat care agresa un bolnav. Sunt bătuți amândoi cu proaspătul mire, dar au norocul să scape. Doctorul Ziad a reușit să anunțe pe cei din Armata Siriană Liberă, care ajung în timp util și îi anihilează pe acei cinci soldați agresori. Trei se predau, iar agresorul Salamei și încă un soldat opun rezistență și sunt împușcați. O scenă groznică este bombardarea spitalului și lupta disperată a medicilor pentru viața pacienților. Ultima scenă groznică este cea a naufragierii bărcii de pescuit supraîncărcată cu refugiați, în Marea Mediterană, departe de țarm. Căpitanul a reușit să dea semnalul S.O.S. de ajutor și coordonatele locului aflării naufragiaților. Eroii sunt salvați, împreună cu alți supraviețuitori. Dar mulți mor până ajung salvatorii europeni. Ajung în Italia, iar de acolo la Berlin, ajutați de unchiul lui Kenan, care lucrează medic într-un spital din Berlin și le oficiază acolo căsătoria în liniște și pace, primiiându-i să locuiască la ei. După o vreme tinerii migrează în Canada.

În urma lecturii acestui roman am înțeles mai bine ce se petrece în Siria. Cartea m-a lămurit mai bine decât scurtele cronici de la televizor, prezentate de mine mulți ani. M-am solidarizat cu luptătorii pentru Libertate și am sentimente de empatie cu eroii cărții, care speră să se întoarcă în Siria lor liberă, pe care o iubesc.

Ștefan SOFRONOVICI,
scriitor, specialist
la Centrul Academic Internațional
„Mihai Eminescu”,
Lilia BARANOV-SOFRONOVICI,
doctor în medicină, bibliotecară

Concursul „Bătălia
cărților” la ediția a XI-a

Concursul de lectură „Bătălia cărților”, aflat la a XI-a ediție, a fost lansat pe 13 martie curent la Biblioteca „Târgu-Mureș” din Chișinău, fiind organizat de Biblioteca Municipală „B. P. Hasdeu”. La eveniment au fost prezentate cele 21 de titluri de carte selectate pentru concurs. Competiția propriu-zisă se va desfășura în perioada martie - decembrie 2025, fiind destinată participanților din 3 categorii de vârstă: 10-12 ani, 13-15 ani și 16-18 ani.

Concurenții vor completa fișe de lectură pentru fiecare carte citită, acumulând astfel puncte de calificare pentru marea finală din luna decembrie, când urmează să susțină pledoaria „Convingemă să citesc!”, argumentând

importanța cărții lor preferate și răspunzând la întrebările juriului. Concomitent, va fi desemnată „Cartea anului” în baza votului exprimat de cititori. Juriul va acorda premii pentru excelență în lectură la mai multe categorii, cum ar fi: Cititorul creativ, Cititorul erudit, Cititorul exegat, Cititorul fidel.

„Bătălia cărților” urmărește stimularea în rândul tinerilor a fenomenului de lectură, devenit o raritate în ziua de astăzi, acesta fiind, indubitabil, un mijloc extrem de eficient de dezvoltare intelectuală și personală, care le oferă posibilitatea de a-și dezvolta abilitățile de analiză și argumentare, precum și de a-și exprima în mod liber și fluent opiniile.

Cor. UPP

Formare interactivă pentru cadrele didactice
ale Academiei „Ștefan cel Mare” a MAI

Centrul Republican de Dezvoltare a Învățământului Profesional din cadrul Centrului de Formare Continuă și Leadership al Universității Pedagogice de Stat „Ion Creangă” din Chișinău a organizat o sesiune de formare destinată profesorilor de la Academia „Ștefan cel Mare” a MAI.

Desfășurată sub genericul „Strategii didactice interactive”, instruirea a reunit 52 de cadre didactice interesate de integrarea metodelor inovatoare în procesul educațional. Sub îndrumarea formatorilor Tatiana Niculcea și Octavian Vasilache, participanții au explorat tehnici moderne de predare, au experimentat activități practice și au analizat soluții pentru stimularea implicării studenților. Sesiunea a pus accent pe aplicabilitatea imediată a strategiilor interac-

tive, facilitând un schimb de bune practici și adaptarea metodelor la specificul învățământului universitar. Discuțiile au evidențiat importanța unei abordări dinamice a procesului didactic, menite să crească eficiența predării și să răspundă provocărilor actuale din educație.

Astfel de sesiuni de formare pot fi organizate, la solicitare, în orice instituție de învățământ, contribuind la dezvoltarea profesională a cadrelor didactice și la îmbunătățirea calității procesului educațional.

ATENȚIE! CONCURS!

Instituția Publică Liceul Teoretic „Principesa Natalia Dadiani”
(mun. Chișinău, str. „Calea Ieșilor”, nr. 21)
anunță concurs pentru ocuparea funcției de
director adjunct pentru educație (1,0 unitate).

Actele vor fi depuse în decurs de 30 de zile
din momentul publicării avizului.

Informații suplimentare: telefonul de contact: 068338446,
e-mail: ipltnataliadadiani@gmail.com

Univers Pedagogic pro

Chișinău, MD 2059, str. Doina, nr. 104, et. 2

E-mail: univers2@mail.ru, univers.pedagogic@gmail.com

Tipar: ÎSFEF „Tipografia Centrală”. Tiraj: 469 ex. Comanda nr. 1646.

ECHIPA REDACȚIONALĂ:

RESPONSABIL
DE EDIȚIE ▶ Oxana Parașciuc

REDACTOR
PRINCIPAL ▶ Iulian Bogatu

REPORTER ▶ Silvia Țurcan

CORECTOR ▶ Elvira Țăganaș-Pântea

MACHETATOR ▶ Iurie Babii

Redacția nu corespundează cu autorii, nu recenzează
și nu restituie materialele necomandate.
Preluarea articolelor și pozelor este posibilă
doar cu acordul prealabil al redacției.

INDICE DE ABONARE LA:

„Poșta Moldovei” – PM21741

„Moldpresa Grup” SRL

Abonare online: <https://services.posta.md/abonarea2022#/publication/264>